

کافی است به آخر هفته برسیم و یا روزی در میانه هفته تعطیل شود تا جاده چالوس جای سوزن انداختن نداشته باشد. کنار دریا بساطها پهن می شود و هر کس با هر پوششی خود را به آب می زند. تعطیلات آیا در همین کنار دریامانی خلاصه می شود یا می توان اشکال دیگری از گردشگری را تجربه کرد؟ به چه میزان گردشگری دریایی در ایران رونق گرفته است و چند مسافر در ایام تعطیلات سواحل شمال و جنوب را برای سفر انتخاب می کنند؟

مهران حسینی معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی استان مازندران از حضور ۲۰۰ هزار گردشگر در نوروز ۱۳۹۷ در سواحل این استان خبر داده و به هفته نامه «حمل و نقل» می گوید: با تامین زیرساخت های توسعه گردشگری دریایی می توان هم خدمات مطلوب تری به این گردشگران ارائه کرد و هم تعداد آنها را افزایش داد. او در همین رابطه از مدیریت یکپارچه برای گردشگری دریایی به عنوان ملزومات این کار نام می برد و می افزاید: باید سیاستگذاری واحدی در این خصوص داشته باشیم تا سرمایه گذاران دچار سردرگمی نشده و با تکلیف آنها روشن شود.

این مقام مسئول ادامه می دهد: در حال حاضر سازمان های بنادر و دریانوردی، شیلات، منابع طبیعی، محیط زیست، استانداری و میراث فرهنگی در موضوع گردشگری دریایی دخیل هستند و با تشکیل کمیته راهبردی که به شکل یکپارچه به مدیریت پهنه های آبی و ساحلی بپردازد، مشکلات تصمیم گیری در این زمینه حل خواهد شد. حسینی با اشاره به این که گردشگری دریایی تنها به کشتی محدود نمی شود، می گوید: باید این شیوه از گردشگری با مصادیق آن مورد بررسی قرار گیرد. ما نیازمند اسکله های تفریحی، موج شکن ها و مارینا هستیم، همچنین باید نوسازی و بهسازی شناورهای موجود انجام شود و در بخش ساحلی نیازمند ایجاد تفرجگاه در پس کرانه هستیم.

ناصر امیرزاده معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی استان بوشهر در گفت و گو با «حمل و نقل» از عدد ۴۹۰ هزار گردشگر در نوروز سال ۹۶ در این استان خبر می دهد و می گوید: این تعداد از خدمات گردشگری دریایی در این استان استفاده کرده اند. مجتبی میرحسینی معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی استان سیستان و بلوچستان، نیز درباره تجربه این استان در حوزه گردشگری دریایی می گوید: «یک سال خط دریایی چابهار-مسقط عمان راه اندازی شد اما با توجه به عدم معرفی و تبلیغ ناچار به تعلیق آن شدیم. خوشبختانه با ورود سرمایه گذاران جدید و نوسازی شناورها به دنبال راه اندازی مجدد این خط هستیم.

او با اشاره به این که سیستان و بلوچستان تنها بندر اقیانوسی ایران است که به آب های آزاد متصل است؛ عنوان می کند: «این استان از طریق اقیانوس هند با جمعیت حاشیه این اقیانوس در سه قاره آفریقا و اقیانوسیه و آسیا هم مرز است که با دو میلیارد و پانصد میلیون نفر یک سوم جمعیت دنیا را شامل می شود.» این مقام مسئول از برنامه ریزی برای بهره گیری از این ظرفیت گردشگری خبر می دهد و بیان می کند: «با تامین زیرساخت و تغییر در سیاست گذاری ها و قوانین جدید می توان از این ظرفیت بهره گرفت؛ به این ترتیب که ما به سمت لغو روادید و صدور ویزا برای این جمعیت حرکت کنیم.»

او از انجام مطالعات جامعه شناسی درباره کشورهای حاشیه اقیانوس هند خبر داده و می گوید: «ما می توانیم بر اساس راهبردها و برنامه های مشخص از اندونزی، هند، پاکستان، استرالیا، نیوزلند و مالزی گردشگران را به سمت ایران جذب کرده و چابهار دروازه ورود آنها به کشورمان خواهد بود.» به گفته میرحسینی اگر یک درصد از این جمعیت تمایلی برای ورود به ایران داشته باشند ما با جمعیتی معادل ۲۵ میلیون گردشگر مواجه خواهیم بود.»

او می افزاید: «بر اساس سند ۱۴۰۴ گردشگری ورودی ایران باید به عدد ۲۰ میلیون نفر برسد اما تمرکز روی همین کانون گردشگری

می‌تواند ما را به اهداف خود در برنامه‌های پنج‌ساله برساند.» او ادامه می‌دهد: «گردشگری یک صنعت دیربازده است اما چنانچه دولت، حکومت و مردم همراه شوند حتی در شرایط تحریم نیز گردشگری می‌تواند پیشران و شتاب‌دهنده توسعه بوده و کسب و کارهای جدید را در کنار تولید ثروت برای جامعه محلی و در نهایت مهاجرت معکوس خلق کند.

به گفته این مقام مسئول اما بهره‌گیری از این فرصت تنها زمانی مقدور خواهد بود که ما ملزومات آن نظیر حمل و نقل، صدور ویزا و تعاملات بین‌المللی را بهبود ببخشیم. او اضافه می‌کند: زمانی که ارتباط ملت‌ها از طریق گردشگری شکل بگیرد، حتی با نوسانات سیاسی نیز می‌توان مقابله کرد. معاون گردشگری اداره کل میراث فرهنگی سیستان و بلوچستان می‌گوید: این استان در نوروز ۹۷ پذیرای ۲۰۰ هزار گردشگر بوده است. البته این آمار تنها به نفرات پذیرش شده در خانه مسافرها، هتل‌ها، مدارس و اقامتگاه‌های بوم‌گردی برمی‌گردد و شامل کمپ‌ها، سیاه چادرها و... نمی‌شود که با احتساب آن‌ها به عددی معادل ۵۰۰ هزار نفر خواهد رسید.

میرحسینی در عین حال توسعه گردشگری سیستان و بلوچستان را نیازمند توزان زمانی سفر می‌داند و عنوان می‌کند: با موافقت‌های صورت گرفته بین سازمان میراث فرهنگی با آموزش و پرورش طرح تعطیلات زمستانی در حال نهایی شدن است. به این ترتیب گردشگران می‌توانند در نیمه دوم سال که هوای جنوب بهاری است، به این منطقه سفر کنند. او درباره انتقادات وارد شده از سوی گردشگران درباره مهیا نبودن زیرساخت گردشگری در استان سیستان و بلوچستان و به ویژه چابهار می‌گوید: سیستم عرضه و تقاضا در گردشگری باید متوازن باشد. در ایام نوروز که پیک سفر است در تمام کشور با چنین چالش‌هایی مواجه هستیم.

برای رفع آن نیز کمپ‌هایی در مناطق پرتردد نظیر کوه‌های مریخی و مینیاتوری، گواتر، ساحل رمین و یا درک در حال ساخت است. همچنین در روستاهای ساحلی مجوز ساخت ۸۰ اقامتگاه بوم‌گردی صادر شده است تا بتوانند خدمات مطلوب را به گردشگران ارائه کنند. این مقام مسئول با اشاره به ظرفیت منحصر به فرد موج سواری در چابهار اضافه می‌کند: این منطقه تنها نقطه ایران است که می‌توان در آن موج سواری کرد و در روزهای اخیر نیز مدرسانی از فدراسیون جهانی موج سواری در حال برگزاری دوره‌های این ورزش به علاقه‌مندان این حوزه هستند. همچنین برای سواحل مکران دولت و حکومت سرمایه‌گذاری‌های ویژه‌ای را در نظر دارند که در سال ۱۴۰۰ محصول آن را برداشت خواهیم کرد و در این زمینه نیازمند همراهی رسانه‌ها، رهبران فکری سفر و راهنمایان تور هستیم.»

او در پاسخ به این پرسش که در خصوص گردشگری دریایی چه زیرساخت‌هایی باید شکل بگیرد؟ می‌گوید: «ما نیازمند تعامل دستگاه‌های اجرایی هستیم. گردشگری راه برون‌رفت از چالش‌های معیشتی و اقتصادی موجود است و برای توسعه آن نیازمند آموزش مزایان گردشگری، توانمندسازی جامعه هدف و ایجاد زیرساخت‌های توریسم هستیم. میرحسینی در همین رابطه از برگزاری شورای راهبری گردشگری دریایی ایران را در ۲۳ مرداد سال جاری در چابهار با حضور متولیان ارگان‌های مرتبط با گردشگری دریایی و متخصصان این عرصه خبر می‌دهد و می‌افزاید: «پراکندگی دستگاه‌های ناظر موجب سردرگمی سرمایه‌گذاران شده است و ما باید بتوانیم با مدیریت یکپارچه به آنها در رفع این ابهام‌ها کمک کرده و در عین حال بسته‌های تشویقی و حمایتی را برای سرمایه‌گذاران تدارک ببینیم.»

رحمان فرمانی، معاون اسبق گردشگری دریایی اداره کل میراث فرهنگی استان گلستان، نیز درباره گردشگری دریایی در این استان می‌گوید: «سواحل استان گلستان نسبت به سایر استان کم‌تر است و از این‌رو در قیاس با آنها در حوزه گردشگری دریایی نیز سطح کوچک‌تری دارد.»

او در عین حال به ظرفیت‌های این استان در موضوع پرندنگری به ویژه در بخش‌های تالابی اشاره و اضافه می‌کند: «در آشوراده و تالاب‌های آماگل و آلاگل پتانسیل‌های زیادی برای این امر وجود دارد که مورد توجه علاقه‌مندان محیط زیست و پرندنگرها قرار گرفته است.»

کرامت‌الله زیاری استاد گردشگری دانشکده جغرافیا دانشگاه تهران نیز در این باره می‌گوید: در ایران شاهد بهره‌گیری از پتانسیل‌های

گردشگری دو جزیره یعنی قشم و کیش هستیم. این در حالی است که بهره‌گیری از این ظرفیت می‌تواند موجب توسعه اقتصادی در سایر جزایر و توانمندسازی جامعه محلی شود. او در عین حال تاکید می‌کند که این شیوه از گردشگری نباید تخریب محیط زیست را به همراه داشته باشد و می‌افزاید: مسیرهای گردشگری باید به گونه‌ای باشند که فارغ از تامین منافع گردشگران و تورگردانان، حافظ محیط زیست و منابع دریایی بوده و کمترین آسیب را به آنها وارد کنند.

